

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6ies una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.s. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tac'sa timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 4.

Braslovu, 11. Ianuariu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Suum cuique.

Din partea Septentrionala a Transilvaniei in 1-a Ianuariu an. 1864.

Cu inceputulu anului nou fiasce-care romanu bine-simtitoriu doresce a ved6 sosirea unui momentu de o era noua pentru unu viitoriu mai fericitu alu natiunei romane pre orizontulu ei politicu, — acum'a inse credu, ca la noi er'a cea noua si ar' trage inceputulu dela 15. Iuliu 1863, din diu'a in care fiii natiunei romane din t6te partile Transilvaniei adunati in sal'a numita a „Imperatului Romaniloru“ la Sabiu se salutara imprumutatu. — De cata bucuria voru fi fostu acesti frati ai nostri cuprinsi la anteia intalnire a loru la olalta, nu suntemu in stare nece a ne intipui, au pot6t'o simti inse numai aceia, cari si au strinsu — din impulsu fratiescu — manile la olalta. — Din diu'a aceea inse amu petrecutu si noi cu at6ntiune t6te lucrurile deputatiloru nostri, incatu neau informatu foile publice, s'au cate o scris6re privata despre ele, — si amu fostu intr'adeveru tare multiamiti, b6 chiaru si cuprinsi de o fericire la inceputu, vediendu o solidaritate respectabila desfasuranduse cu ocaziunea votisariloru asupra unoru intrebari moment6se; — aceea multiamire si fericire inse — p6te numai paruta (?!) dispar6, si o inlocui o ingrijire indata, cumu vediuramu, ca ai nostri nu se mai ducu pre un'a si aceiasi cale cu totii la olalta spre asi ajunge scopulu defiptu, — de 6re-ce ne place tare a crede, ca cu totii d'impreuna numai unulu si acelasi scopu l'au avutu, adeca de a aduce legi fericit6re pentru Patria si Natiune, si cari se asiguredie in t6ta privintia realisarea egalitatii de drepturile nationale, — asta'ni este camu deodata judecat'a mea asupra diversitatii opiniuniloru escate intre deputatii romani in dieta, de 6re-ce si intre unii, si intre alții vedemu barbati c6 aceia, despre a caroru soliditate si caracteru nationalu nu ne este iertatu a ne indoi — d6ca cautamu — fara ochilari — la faptele loru pe campulu politico-nationalu seversite, — si asi6 credu, ca aceasta va fi si opiunea mai multora, anumitu, decandu vedemu, ca dupa nisce nuori gretiosi produsi in Concordi'a, si aceia replicati si duplicati — spre a prepar6 (!!) o discordia nationala, pana la sfasiare de animi (!!) Gazet'a Transilvaniei in Nr. 116 ne aduse scirea imbucurat6ria despre primirea onorifica a Esc. Sale vice-presied. gubern. si deputatulu Olpretului D. Basiliu L. de Popp cu ocaziunea sosirei sale dela Vien'a de catra deputatii romani remasi in Sabiu — in comitete. — Ac6sta impregiurare ne da o via sperantia, ca polemizarea acea neplacuta din „Concordi'a“ se va stinge c6 fumulu in largulu orizontu, fara de a las6 cea mai mica urma de scadere dupa sine pentru caus'a nationala, si pentru bun'a cointelegere a deputatiloru nostri; — eara viitoriulu apoi ne va d6 desluciri, si dovedi chiare prin rezultatulu seu despre un'a s6u alt'a opiniune de pre terenulu legislatiunei, — pana atuncia se ne retienemu de ori-ce judecata, si se fimu rabdatori, de si eu insumi me alaturu din totu sufletulu -- c6 romanu — concludeloru majoritatii esite din conferintiele nationale.

Pre lenga t6te inse, ca cei ce purtamu patrafire

fuseramu chiar' si cu ocaziunea polemizarii atinse indreptati a reman6 lenga ele, s6u si numai lenga ceaslovu? me simtiescu totusi indatoratu, si prin impulsulu internu chiamatu a lu6 Evangeli'a dreptatii in mana, si a implini porunc'a santei scripturi „de a vesti adeverulu.“ — Ac6st'a a o face cu atat'a mai vertosu me afiu silitu, de 6re-ce in nefericit'a acea polemizare lapedanduse calea urmata de vamesiulu din scriptura, s'au afirmatu, si denegatu fapte si merite — prin comparatiuni — despre cari cu dreptulu numai viitoriulu, si opiniunea publica avea de a se esprim6. — Eu inca nu amu de cugetu de a me face judecatoriu despre faptele si meritele nimenui, cari le ar' fi seversitu pe campulu politico-nationalu, de 6re-ce se p6te lesne intempl6, c6 doue fapte asemenea de ponder6se, inse seversite prin doi insi de si cu asemenea siertfa, si resemnatiune de sine — se le mesuramu din 6resi-careva preocupatiune s6u predileptiune — c6 6meni — cu privire la starea individuala a celoru doi, cu mesuri deosebite, si anumitu un'a cu pontu, ceealalta cu centenariu! pentru aceea me restringu numai la urmat6rele observatiuni:

Unulu din pasiurile principale facute in caus'a politico-nationala a Romaniloru a fostu incatu sciulu eu — lupt'a Esc. Sale Metr. Conte Sterc'a de Siulutiu, in conferinti'a dela Alba-Carolina din a. 1861, cu care abia s'ar put6 aduce in comparatiune fapte ale altoru barbati de pre campulu publico-politicu. — Ac6sta lupta rara totusi numai atuncia esi put6 ajunge rezultatulu celu gloriosu pentru natiune, dupa-ce Esc. S'a D. vice-presiedinte de Popp c6 consiliariu de curte cu asemenea resemnatiune pentru natiune o sprigin6 prin votulu seu celu separatu in consiliulu aulicu! — Pe temeiulu acestoru lupte — facunduse pregatirile — cele ori-cumu favorit6re in patea romaniloru pentru conchiamarea dietei, daca suntemu siliti ac6sta a o recunosce numai facia cu starea esclusiva mai de inainte, si cu tendintiele suprematisat6re ale Bar. Kem6ny, — au statu d6ra archiereii, protopopii, preotii, oficialii, notarii, cu unu cuventu toti inteligintii romani cu manile in sinu la alegerile deputatiloru? ori nu siau implinitu fia-care datori'a dupa putintia? si daca e, aveti lipsa Dloru de comparatiunea meritelor estora cu ale celoru de pe campulu politico-nationalu?! — Inse lasandu aceste la o parte, — se nu uitamu — dupa a me6 parere — pre neci unu minutu, ca provedinti'a Dumnedieiesca vediendu, cumuca pr6-santii nostri archierei, presiedintii conferintieloru nationale, Esc. Sale Metrop. Conte de Siulutiu si Eppulu Bar. de Siagun'a, dela a. 1848 — de pre campulu libertatii incependu inc6ce, s'au luptatu pr6 destulu pentru santa n6stra causa politico-nationala, aceiasi pronia cer6sca, — acuma neau provediutu cu unu barbatu doritu — si din statulu civilu, care pre lenga alta chiamare av6 misiunea din in. mandatu alu Mai. Sale prin organizarea judecatoriiloru in patria, de a realis6 in parte dorintiele cele drepte ale romaniloru, si prin ac6st'a a remuner6 in 6re-catuva si luptele cele neincetate ale archiereiloru nostri. — S6u d6ra aplicarea inteligintiei romane intr'unu numeru cu adeveratu numai apropiatu de competintia — totusi asi6 insemnatu la judecatorii, prin

influenți'a Esc. Sale D. vice-presedinte de Popp — facia cu greutate ce erá de invinsu — nu e, inca o fapta de a se puté botezá de unu meritu — inca pré-insemnatu — pre campulu politico-nationalu? Si óre insusi contrarii romaniloru — inimicii cei seculari — nu admira cu pretiure iubirea de dreptate, si respectu, celu avú inaintea ochiloru Escelenti'a S'a — cu aceeași ocașiune — si asupr'a fiiloru celoru alalte natiuni colocuitoře, fara cá se aiba — séu se póta macaru asi luá privilegiu de plansórea pentru nepartinire din punctu nationalu? — Numai spre dilucidare mai chiara emi iéu voia a intrebá: unde, si cumu stamu cu aplicarea Romaniloru la administratiunea politica in Comitete, si anumitu in cele prevediute cu Administratori séu Comiti ne-romani? Unde si cumu stamu in scaunele sasesci? Óre nu totu asiá amu stá noi si cu judecatoriile, daca Mai. S'a nu aru fi aflatu cu cale de a dispune, cá acele se le organizese unu barbatu iubitoriu de dreptate, si devotatu Tronului, Patriei si causei nationale, cumu e Esc S'a?! —

Si óre nu doresce chiaru si fetulu dela peptulu maicas'a, cá totu acelasiu consiliariu intimu alu Maiestatii Sale se ne stérge si o alta parte a dureriloru si lacrimiloru seculare prin o aplicatiune drépta, si amesurata a romaniloru si in sfer'a administratiunei politice? cá se scape odata natiunea de tutoratulu strainu?

Noi ne concentramu, fratiloru, tóta increderea nóstra in barbatulu acel'a, pre care Maiestatea S'a inca s'a induratu alu primi din statulu civilu, in numerulu barbatiloru sei increduti, cá pre unulu, care ne este cunosutu, cá celu mai credintiosu, si resolutu organu spre a mediuloci realizarea dorintieloru natiunei romane — facia cu Tronulu si Regimulu Mai. Sale! si ve invitamu, cá se ne concentramu increderea cu totii in barbatulu dorirei nóstre, cá asia putenduse si Esc. S'a radimá pre votulu universalu alu nostru, cu atata mai cu mare resolutiune se póta — in de comunu dorit'a buna cointielegere cu archiereii nostri, cá consiliari asemenea intimi ai Maiestatii Sale — se póta dicu mediuloci catu mai curundu efeptuarea egalitatii drepturiloru in tóte ramurile ei, si in tóte interesele nationale! — cá asia totudeodata — in consonantia cu corespondinti'a Gazetei mai susu atinsa — amutindu pentru totudéun'a si lingusitorii si clevetitorii, si inimicii causei sante a natiunei nóstre, — se putemu dá si castigá in genere, si in parte „Suum cuique“! † † †

Dela senatulu imperialu.

Cuventarea deputatulu G. Baritiu

improvisata in caus'a fósteloru cinci regimente granitiare din Tranni'a, in siedinti'a din 12. Dec. a. tr. a casei deputatiloru.

In aceste momente me simtiu indatoratu a luá cuventu spre salvarea onórei fósteloru cinci regimente granitiare din Tranni'a. Dn. precuventatorulu a sustienutu, cumuca regimentele granitiare din Tranni'a in anii de resbóie nu s'ar fi luptatu pentru supremulu loru beliduce si pentru patria cu aceeași lealitate, cu care s'au luptatu cele croatice si slavóne.*) Deci eu la acésta trebue se contradicu preste totu, cu care ocașiune amu se me provocu la istoria, si inca nu numai la istori'a patriei mele in generalu, ci si in specialu la istori'a fiacaruia dintre cele cinci regimente transilvane pasu din pasu, pagina din pagina.

Regimentele granitiare transilvane s'au infintiatu intre anii 1762 si 1763. De atunci incóce, Domnii mei, acelea regimente de si au fostu asecurate atatu la inceputu, catu si mai tardiu, cumuca ele sunt destinate si chiamate numai spre apararea frontiereloru inlaintulu tierii, totusi au conluptatu si au si suferitu impreuna pe tóte campurile de batalia din diumetate Europ'a alaturea cu regimentele de linia si au acope-

*) Dn. Toman, croatu de nationalitate, inse deputatu din Carnioli'a, apera adi interesele regimenteloru croato-slavóne pe lungu si ferbinte, fú rapitu la unu locu de superlativulu durerii sale, cá se traga si o paralela dicundu: „Ist doch die Militärgrenze Siebenbürgens mit gutem Erfolge aufgehoben worden, deren Militär-Einwohnerschaft damals nicht so loyal und tapfer kämpfte, den Bestand Oesterreichs zu erhalten, als die Militärgrenze Croatiens.“ La acestea cuvinte ale Dlui Toman se escá sgomotu cu Oho! in drépt'a casei. In acelu minutu Baritiu crediú, ca trebue se céra cuventu. Stangei inca nu'i venia tocma bine unele expresiuni ale lui Toman, din cauza, ca memori'a evenimenteloru din Oct. 1848 ii erá prea renoita.

ritu cu miile acelea campuri de batalia in Germani'a, in Itali'a, in provinciile turcesci, mai in scurtu preste totu unde le-a chiamatu si comendatu supremulu loru beliduce.

Dintr'unu singuru regimentu romanescu au remasu in a. 1809 la unu singuru punctu in un'a din bataliile francesci doua mii, nu fugindu, ci pe locu in campulu de lupta, din cauza, ca au aperatu o pusetiune de unde au respinsu pe franci pentru cá se nu póta incungiura pe armat'a nóstra, precumu in adeveru neci n'au potutu. Deci eu nu potu reduce si intielege invinuirea Dlui precuventatoriu decatu numai la o singura epocha, adeca la a. 1848. Imi pare prea reu, ca fiindu la ordinea dilei bugetulu de resboiu, me vedu constrinsu a vorbi despre acelu anu fatalu, ci trebue se repetiescu, ca onórea fósteloru regimente granitiare din Transilvani'a o cere acésta in modu imperativu.

Evenemintele si miscarile de atunci din cele cinci regimente se potu in o parte desvinui de ajunsu, eara in alt'a se si potu pe deplinu justifica.

Me voiu nevoiu a aduce aci numai unele din evenemintele principale si acestea numai cu cate unu cuventu caracterisatoru. Mai anteu trebue se memoresu o prochiamatiune, intru carea noi toti ardelenii si cu atatu mai vertosu regimentele granitiare, despre care ne e vorb'a, eramu indireptati si comandati sub pedepse fórte aspre, sub pedepse, care cadu numai asupr'a crimeloru de maiestate vatamata, cá se mergemu dela imperatulu Ferdinandu la regele Ferdinandu. Acumu se cugetamu la infricosiat'a confusiune de idei nascuta de aici; se mai cugetamu si la fatal'a sanctiunare a Uniunii, despre care Dn. deputatu Giskra in siedinti'a, mi se pare a 47. din 20. Juliu a 1862, a respicatu prea-insemnatórele cuvinte, cumuca acea uniune fusese sanctionata de unu Domnitoru prea bunu inse slabu, de unde apoi urmara acelea casuri de nenorocire. Deci déca dela rege se da porunc'a catra regimentele secuiesci cá se ésa (la batai'a séu ori unde) si déca acestea ne voindu se ésa, sunt amagite prin feliuri de maestrii si totusi numai o parte din ele a potutu fi scósa din tíera, atunci me rogu, cá se judecati déca se póte acésta numi lipsa de lealitate, déca se póte astepta dela simplulu ostasiu, cá elu se scia aceea ce decurge in asemenea timpuri extraordinarii in regiunile mai inalte?

In catu se tiene de regimentele de nationalitate romana din Transilvani'a, adeca doua regimente de pedestrime si unu diumetate de husari, apoi Domnii mei, cunoscutu este toturor, cumuca aceleasi au conluptatu incependu dela cei mai puterosi pana la semiinvalidi si chiaru la invalidi ori-unde ia comandatu beliducele. Ei au sangeratu impreuna si alaturea atatu cu regimentele c. r. de linia. catu si cu celea rusesci, care pe atunci inundasera tíer'a nóstra. Ci se supunemu aceea ce noi neci odata nu vomu recunósce, cumuca neci acestea regimente nu aru fi fostu asia leale cá cele croatice si slavóne: ei bine, apoi ele si fusera pedepsite prin aceea, ca le desfiintiaru dintr'odata ne mai cautandule de leale séu neleale.

Impresiunea, rusinea ce o a simtitu atatu poporulu, nu se póte neci decumu descrie, eu unulu me simtiu prea slabu a face acésta anume cu privire la regimentele romane, candu acelea vediura, ca sunt puse totu in o categoria cu toti aceia, carii s'au luptatu pe atunci in contra casei sustriace si ca óresi-cumu asupr'a loru cade aceeași pedépsa.

Ce e dreptu, acelu evenimentu se esplicá mai tardiu cu totulu altumintrea: ca adeca s'aru fi aretatu nesce cause mai nalte de statu, pentrucá acelea regimente se fia desfiintiate cá unu institutu ce nu mai erá de trebuintia. Acea inse ce s'a vediutu si mai apoi, ca adeca neci nu s'au distinsu incai cativa oficiri, acésta inca se scia Domnii mei!

Voiescu se incheiu cu aceea observatiune (intorcunduse catra dep. Toman), ca noi in acésta privintia suntemu quitt. Regimentele nóstre au luptatu cu lealitate. De s'au intemplatu rataciri, apoi au si fostu pedepsite aspru, prin urmare neci ca erá de lipsa cá acelea se mai fia aici memorate.

Ceea ce amu cuventatu me simtiu indatoratu a o face spre a corege istori'a si opiniunea publica.“ —

— Dupa acestea se dete cuventu D. dep. Zimmermann, carui necadiendu'i dóra bine, cumuca Baritiu in ferbintiél'a cuventarii sale uitase cá pamentulu a memora cate ceva si de bravurele ostasiloru sasesci, a cuventatu aceea ce s'a vediutu reprodusu si mai pre largu in diurnalele centralistice; eara la acelea nu ia mai respunsu nimeni, pentrucá neci timpulu neci loculu nu suferea a re'mpróspeta mitutelele, piticele, copilarescile acestea, bizarele rivalitati nationale ardelenesci, caroru asemea nu vei mai afla altele in totu cuprinsulu Europei si care cu tóta nobil'a incercare a unoru deputati ardeleni de a le pitula din aintea lumii celei mari, pen-

trucă se nu ne mai facem de risul și despretul lumii, totuși ele își scot capul, când în formă de burgar sibiianu cu chica lungă, cu pelaria de unu cotu și cu caputul până sub glesne, cândă că secuiu tös törzsökös, torzomborzos în câte o gazeta, cândă earasi că romanu batutu de trei dintr'odata, eara acumu scapatu la largulu, înse totu uitanduse la lume numai cu pelari'a trasa pe ochi". Atata.

— În cas'a de susu s'au domnilor trecu bugetulu cultulu și alu instructiunei așa precumu fû asediatu de cas'a deputatiloru.

La titlu'a fundatiunei și adause pentru cultulu catolicu s'au desbatutu în contr'a stergerei unei positiuni de 1296 fl. v. a., salariulu pentru rectorulu besericeii germane nationale S. Maria del anima în Roma; și pretinde atatu grafulu Thun, catu și cardinalulu Rauscher, Rechberg, ér' mai vertosu grafu Clamm-Gallas, că se remana așa priimita în bugetu.

Graf. Clamm-Gallas dice, sunt de ajunsu doua cuvinte spre a sprijini propunerea graf. Thun ad. pro, acelea cuvinte sunt: „este voi'a imperatului și cuventulu lui, și acestea cata se se observe se.“ —

A. Auersperg protestesa în contr'a ideei de susu. Vointi'a imperatului e, că adunarea se si dè opiniunea asupr'a bugetulu dice. — Cu tôte acestea totu se priimi propunerea lui Thun, că postulu se se chirpésca. Alta importanția are desbaterea urmata nemediocritu după acésta despre o stergere de 2100 fl.; facuta de cas'a deputatiloru din sum'a 6300 fl. defipta pentru Episcopulu și Capitulu din Chur (Helveti'a.)

Cardinalu Rauscher: „Intrebarea acést'a taia îndereptu într'unu tempu, pe cându bunulu besericescu se privea de proprietatea aceluia, care avea voi'a și puterea a pune man'a pe densele. Fara de dreptu s'au trasu bunurile Episcopulu dela Chur din Tirolu și Vorarlberg de Austri'a și desdaunarea facuta de Ferdinandu I. e o datoria de onóre a Austriei a o presta scl.

Graf. Rechberg: Mai remane că se deslucimu înca o lature a întrebatiunei acesteia. Noi vedemu, că Angli'a că putere protestantica procede pretutindenea că atare, apera cu bani și influenția besericea protestantica, și procederei acesteia are de a si multiami o mare parte din influenția și puterea s'a. Rusi'a pasiesce totu din acele principia, besericea vechia grecésca se sprijinesce și se proteje — de dens'a — și si are influenția s'a. — Franci'a apera besericea catolica și prin acea si castiga o influenția mare. Austri'a cu o poporime de 30 mil. catolici nu se pôte retrage de a si dá ajutorulu seu catoliciloru din tieri straine, precumu facu și alte guberne, și acést'a e de ajunsu, că se justifice acést'a subventiune. Se si primi. — Mai încolo se priimi bugetulu până la celu alu armatei fara multe modificatiuni, ér' la armata se cam întregira posturile sterse de cas'a de diosu și anumitu la bugetulu Marinei pentru construirea de fregate (pantiarate).

Din acestea desbateri scótemu numai unu ce politicu: FZM. de Hess pretinde marirea sumei, avisandu la eventualitatile unu resboiu italianu, dicundu, că deca marin'a nu va fi gata de bataia la începerea războiului, se pôte întimplá, că o flota dusimana se arunce sub contributiune tôte cetatile marine, o dauna, care costa mai multu decatu crutiarea speselor; corabiele austriace în Marea négra și în alte mari ara marile sub pavilonulu parte rusu parte anglicu și în apele chineze sub celu prusianu, renegandu si flamur'a austriaca, apoi cându armat'a pe uscatu și învinge, nepotenduse apera cetatile marine, acestea învingeri se eludeasa; elu tiene, ca facia cu Piemontulu monarhi'a are o trebuința neaperata de o flota (Bravo!) și după multi alti vorbitori se si primesce ceea ce stersese cas'a deputatiloru. —

— În cas'a de diosu contributiunea pentru lucsu veni la ordinea dilei în siedinti'a a 70, unde min. de finant. pledesa și propune, că contributiunea pentru lucsu se fia constanta, nesupusa schimbarei bugetulu. Se începú o desbatere înforata:

Grócholski (galicianu) vorbește în contr'a introducerei contributiunei de lucsu cu privire la Galici'a, care e prea seraca de a purtá și asemenea greutate; apoi condamna sistem'a scolara de pana acumu, despre care dice, ca n'au îngrigitu de alt'a, decatu numai că se se formese oficiali destui, ér' de aici încolo chiaru și prin scólele satene s'au îngrigitu numai pentru că se se invetia limb'a germana, perdindusi fii tempulu cu invetiarea limbii straine mai multi ani, fara se fi primitu vre o creștere și dezvoltare pentru viéti'a practica — În Galici'a se afla cate patru servitori la unu Domnu, pe

cându în Boemi'a numai cate unulu; și pre cându Galici'a ar avé a contribui pentru 167,628 servitori, în Boemi'a cea avuta s'aru plati numai pentru 95,600; apoi caii pentru departarea de apoteca, de macelaria cauta se se tiena și contributi'a numai catu ar' împedeca creșterea vitelor.

Skóne apera contributiunea, numai legea se se modifice în unele paragrafe d. e famili'a pentru copii ei se nu se încearce cu contributiune.

Bar. Tinti combate pe Grócholski, dicundu, ca nu tié r'a, ci numai boerimea cea luesuriósa și multa din Galici'a se supune la darea de lucsu.

Gróis se declara în numele Ardealulu în contr'a introducerei contributiunei de lucsu pretindendu, că se se reforme mai antaiu contributiunea; de altumintrea dice, ca în Ardealu se afla contributiunea de lucsu și acumu, ca pentru unu servitoriu se platescu 18 cr. și pentru servitóre cate 12 cr. m. c. După mai multi vorbitori se încheiá desbaterea cu primirea legii de lucsu pe an. 1864.

Vien'a, 15. Ian. „Pester Llyod“ aduce scirea, ca întrebatiunea patriachatului romanu din Austri'a, că una ce înca nu e matura de deslegare definitiva, s'aru fi amanatu. În an. tr. cancelari'a aulica transilvana se invoia pentru una metropolia specifică ardeleana, precandu cancelari'a ungara vrea, ca ea se cuprinda pe credinciosii ei atatu cei din Ungari'a catu și cei din Ardealu. Ministr. de statu înca se declará în modulu din urma. Forgách și Schmerling remasera înse în minoritate. De atunci s'au facutu eruri despre modalitatea cumu s'aru puté efectui acést'a și nu de multu veni érasu lucrulu la ministeriu, a carui máioritate recunoscú caus'a acést'a de necópta înca de a fi decisa.

„Korunk“ reportédia, ca Esc. S. conte Nemes s'aru fi cerutu în pensiune, asemenea și Esc. S. Siefu finantiaru alu tieriei conte G. Beldi. Se crede, ca Gustav Gróis va urma în locululu celui d'antaiu că vicepresidentu gubernialu.

Blasiu, 13. Ianuaru 1864. Preutimea din protopiatulu Faragaulu cu ocasiunea serbarii de parastasu pentru antaniulu nostru poetu s'au involitu și respective a începutu a lucrá pentru infientiarea unei case unde scolarii dintru acelu tractu se aiba locuinta gratuita.

Cine cunósce Blasiulu, catu-i de micutelu, tenerimea, carea din tota partile alerga spre a capetá nutrementu spiritalu în scólele lui, catu-i de numerosa, — cine a auditu celu pucinu din fabula catu de mare-i lips'a de cortele acomodate, cumu scolarii-su îndesuti cate 6-8 și mai multi însi în case mucedite de umediéla, usiele crepate, ferestrele micutie: acel-a va sci se pretinesca meritulu braviloru Faragaiani, cari solenitatea din Pinticu au sciutu se o folosésca pentru a pune unu începutu orecare la realizarea unei idei, carea multu s'au venturatu, ci înse pana acumu, că o naluca, a totu fugitu de realizare. Intielegu redicarea unu colegiu buna ora cumu-su ale reformatiloru. Colegiu și era Colegiu! s'au strigatu de repetite ori, dare neme n'a mutatu o piatra, unu firu de nesipu pentru infientiarea lui, pote, toti sfienduae, spariandu-se de multimea speselor, temendu-se, ca vomu imbranci sub saroina unei atari întreprinderi. Parentii nostri cu 100 de ani mai înainte, în tempulu sierbitutii, în tempulu apasarii celei mai amare, au sciutu, au potutu se redice scólele din Blasiu, și Romanii de acumu desmortiti, încalditi de sorele libertatii (pre catu s'au reversatu preste elu) se nu fia în stare a redicá unu colegiu? Departe se fia! Nu puterea, ci curagiulu și energi'a ne-a scadiutu.

Onóre voue barbati prea demni din tractulu Faragaulu, cari petrunsi de adevéru, ca nu este greutate, carea prin poteri unite sub conducere întiepleta se nu se pota învinge, ve ati datu man'a pentru ajungerea unu scopu atatu de folositoriu pentru filii și nepotii vostri.

Curagiulu și staruire constanta, pana ce veti ajunge nobil'a tianta, ce v'ati prefiptu! —

Drumul de feru în ardealu.

Doa telegrame ne sosira în caus'a drumulu de feru, unulu din 20. Ian. catra „H Z.“ care anuntia, ca comitetulu senatulu imperialu pentru drumulu de feru ardeleanu s'au otaritu în 19. Ian. prin votisare pentru linea Aradu Vintiulu de josu.

Propunerea lui Potozki, care pretindea, că cestiunea acést'a se se concreda dietei Ardealulu, se rieptá.

Pentru continuarea linéii se invoie comitetulu pentru direptiunea Al-Vinz, Sibiiu, Turnu rosiiu. Comitetulu mai decisa e cuprinde in decisiunea sa si aripa drumului de feru Al-Vinz, Belgradu, care e unu milu si diumetate de lunga.

Altu Telegramu din 21. Ian. anuntia ca comitetulu a hotaritu, ca mai antaiu se se cladésca line'a Aradu, Belgradu „K.Z.“

Consternare! Nespusa intristare si o desperare de bine in viitoriu pentru Brasiovu si Ardealu

resuna din tóte gurile! Ne nutria o sperantia, candu tramiseramu deputati la senatulu imperialu, cumca caus'a drumului de feru va desdauna tier'a de orice frica de centralisatiune, fiendu-ca tragunduse unu drumu de feru prin mediuloculu tieriei, vomu veni in pusetiune cu totii a ne inainta industri'a si ai castiga unu sboru prin redicarea pretiului productelor, ce se sperédia dela o apropiare lenga drumulu de feru; inse déca senatulu imperialu inca va primi otarirea comisiunei fara a respectá dorintiele si folósele cele mai latite ale tieriei, care stau in legatura nu cu o linea de vr'o cateva sarituri, ci numai cu drumulu de feru, ce aru trage camu prin mediuloculu tieriei la Brasieu, atunci tóta tier'a ceialalta de catra nordu si astu se va privi pe sene ca unu copilu masteru si i se voru deschide ochii, ca nu atatu inaintarea culturai, industriei, si a comericiului tieriei e scopulu venirei drumului de feru, ci mai multu numai punctele strategice. — O linea ca cea dela Al-Vinz — Turnurosiiu nu póte multumi nici o a 6-a parte din tíera si cu acestu drumu feratu nu pote spera Transilvania nici o infflorire intinsa. Indignarea va cresce inse cu atatu mai multu, candu voru vedé locuitorii tieriei, ca se incarca cu contributiune si mai mare, care o cere platirea intereselor la capitalele ce se voru lua imprumutu pentru astufeliu de cladire si portarea acestei greutatile va fi cu atatu mai grea cu catu voru vedé, ca sunt asupriti cu dari mai mari pentru unu drumu de feru dela care pentru departare nu potu trage nici unu folosu. Ast'a este vorb'a dilei cu multe alte comentare, care sen. imp. ér' mai vertosu deputatii nostri din trensulu si le potu intipui. Tocma audimu dela Bucuresci, ca proiectulu pentru concessiunea caloru ferate in Romani'a se debate in comisiunea camerei si hotarirea unanima e pentru linea catra Orsiova cu cea dela Buzeu, care impreunanduse cu line'a Romanu scl. se se continue pana in marginea Bucovinei ér' pentru Turnu-rosiiu chiaru si din caus'a strategiei nici unu votu din comisiune nu s'a aflu.

Nu multu ne aru folosi unu drumu feratu, care n'aru avé de scopu a se intruni si cu caile de feru ale Romaniei si prin ele a comunicá comericiulu europénu depre uscatu cu marea négra si orientulu mai incolo.

In adeveru, ca sentatiunea, ce vedemu, ca facu acea otarire a comitetului póte avé si alte consecintie, cá ad, negutiatorimea se emigreze de pe aici cu redicat'a in vecinatate.

Tocma in 11. Jan. se sancióna de Maiestatea Sa c. r. apostolica legea pentru calea ferata dela Lemberg la Czernovitz si a bene voitu a da concessiunea pentru cladire si folosire princip. Leo Sapieha, Wladimir cav. de Borkovski W. R. Drake, L. M. Raté si Toma Brassey.

Romani'a — Minist. Cultelor si Instructiunei Publice anuntia spre sciintia tutuloru, ca este dispusu a aduna si a tipari documénte privitóre la istoria natiunei Romane, care nu sunt cunoscuté inca.

Remunerariulu pentru o asemenea adunare se va decide dupe ce se va cunosce si apretiui importenti'a aceluor documénte prin ómeni de sperientia.

Cati posedu asemenea documénte si sunt siedietori in tíera, potu sa le tramita la ministeriu spre a le cercoeta; cei ce posedu asemenea documénte si locuescu tieri straine, potu an-teiu se vestésca prin scrisori ce felu de documénte posedu.

Ministru, D. Bolintineanu. Nr. 36601, Dec. 20.

Acestu ministeriu, dorindu a imbunatati atatu galeri'a de tablouri din Iasi catu si acea din Bucuresci, cari de o potriua lasu atatu de multu de doritu, a decisu a da doua séu trei sale din Academia Sf. Sava din Bucuresci in dispositiunea pictorilor si negutiatorilor de tablouri, carii, espunendu-le cat-va timpu sub ochii publicului, Guvernulu se póta cumpera pe acelea asupra caroru gustulu publicului si alegerea arfei aru poté se cadia.

Spre realizarea acestui scopu, Ministeriulu a si depusu in dispositi'a persóneloru de mai susu doua din salele Academiei Sf. Sava, care voru sta deschise de la 2 pana la 20 Ianuariu inclusivu, dupe care nu se va mai poté prelungi acésta espositiune.

Pana la aretatulu timpu, Dnii amatori voru poté se viziteze espositiunea mentionata in fia care di de la 5 pana la 20 Ianuarie inclusivu, si de la orele 9 de diminetia si pana la 2 ore dupe amiadi.

Ministru, D. Bolintineanu. Nr. 36602, Dec. 28.

D. minist. de cultu Bolintineanu dovedesce, ca in peptulu lui bate o anima de romanu devotata fericirei viitorului romanescu, elu continua neecorabilu calea antecesoriului seu.

Proiectele pentru generalisarea instructiunei publice obligate, déca se voru primi de camera, voru provedé tier'a ou o miie si mai bine de scóle comunale si primare, portanduse grigia si de cultur'a secului femeescu preste totu.

N. Balcescu lasá dupa séne multe scrieri istorice, intre cari si viéti'a lui Mihaiu eroulu. Ministeriulu de cultu hotari, cá tesaurulu acest'a remasu natiunei de reposatulu se se tiparésca, si s'a insarcinatu consiliulu superioru de instructiune a cercoeta tóte scrierile lui respite, intielegunduse si cu D. Ioane Ghica, care erá insarcinatu prin testamentulu istoriculu a ingriji de scrierile lui, spre a se da la tipariu.

— Diurnalele germane de Vien'a si Pest'a publica sciri dela Constantinopole, ca solulu Angliei, Austriei, Prusiei si Rusiei ar' fi protestatu la Pórta in contr'a conclusului camerei Romaniei pentru confiscarea mosieloru manastiresci. Francesulu nu vrú, Italianulu 'si trase instructiuni. „G. C.“ er' scirie, ca in urmarea scrisórei vesiriale, care protestédia peremptoricu in contr'a conclusului camerei, sa escatu in Bucuresci o mare inversiunare. Principele cu camer'a si tier'a sunt hotariti a nu mai asculta de poterea suzerana si semnele arata, ca principele Romaniei, Serbiei si alu Montenegrului voru pasi intruniti in contra Turciei, si in dilele acestea princ. Cuza cu pr. Serbiei voru avé intalnire in caus'a acést'a si pentru primavéra Pórtei i se pregatesce unu atacu. Faim'a e, ca trupele turce din taber'a dela Siumla vréu a face o demonstratiune catra granitia. Vidinu a arsu in 26; daun'a e 10 mil. piastri. Asta e tóta scirea diurn. „Generalu Correspondenz“ chichita si cioplita tocma atunci, candu „Monitorulu Romaniei“ de minte tóta ecsintinti'a vreunei scrisóre veseriale.

Cestiunea Danesa se totu mai incurca. Representantii alu Austriei si alu Prusiei a provocatu pe min. de Copenhaga a desfiéntia constitutiunea din 18. Noembre 1863, care concentréza si Holsteinulu, si regele danu nu vré se scie de acésta. Asia cata ca

50,000 austriaci se ducu pe drumulu de feru la Holstein, ad. reg. M. D. Hessen, Coronini, regele Belgiei, Pr. de Holstein si alu 9 de venatori. In 20 pornira. La Galici'a inca se tramite militia si tunuri, precumu si la cetatile fortificate.

In afara, cuventarea lui Thiers in parlamentulu francu impune precumú si pregatirile palatelor pentru congressu in Parisu. Cei 50 mii austriaci porniti catra Holstein voru trage luarea aminte asupra eventualitatei ce amenintia.

PUBLICATIUNE.

Poseiunea, reposatului Samuele Nopcsa din Strigi Sangeorgi si Criseni (Comitatulu Hunidora) care sta din o curiá nobilitara cu o gradina si zidire frumosa din 22 jug. catastr. de aratu, 7 jug. de cositu si 7 jug. de padure, se vinde; deci cumperatorii au a se adresá catra pleni potientariulu Ludovicu Szavu din Mocciu.

Cursurile la bursa in 19. Ianuariu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 74 cr. v.
Augsburg	—	—	121 „ 75 „
London	—	—	120 „ 20 „
Imprumutulu nationalu	—	—	79 „ 90 „
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	72 „ 35 „
Actiile bancului	—	—	777 „ — „
„ creditului	—	—	168 „ 40 „

„Obligatii desarcinarii pamentului in 9. Ianuariu 1863:

Bani 73-50 — — Marfa 74-50